

Oponentský posudek bakalářské práce Kristýny Horákové „Téma mezilidských vztahů v hrách Václava Havla“

ÚČLK FF UK v Praze, obor český jazyk a literatura

Cíl práce, její účel a směřování

Práce má zřetelně deklarované téma, které sice není přesně analyticky vymezené a bylo by nejspíš i obtížné je adekvátně terminologicky popsat (literární obraz mezilidských vztahů v dramatech Václava Havla), ale pro rovinu práce bakalářské se mi jeví jako přijatelné a potenciálně produktivní. Účelem je jak analýza vybraného materiálu, tak schopnost prokázat osvojení si terminologie a umění číst literární dílo a vyjadřovat se o něm v duchu soudobého poučeného psaní o literárním díle.

Konceptuální uchopení tématu a jeho komponování vzbuzují otázku, zda se jádrem práce musela nutně stát výčtová pasáž, charakterizující postavy jednotlivých her; je zjevné, že půjde jen o lineárně řazené parafráze a je pro mne otázkou, zda by nebylo funkčnější tyto postavy analyzovat až v rámci vlastního tématu, tj. analýzy zobrazených mezilidských vztahů. Taková analýza pak představuje jen deset stran, tedy necelou čtvrtinu celku práce.

Metodologie

Neujasněn se mi zdá být modelový či implikovaný vnímatel práce: Potřebuje vsutku ony „krátká shrnutí děje“ (s. 8), která mu mají nabídnout „základní orientaci ve hře“ (s. 8)? Čtenář takto odborné práce by snad měl být schopen se v Havlových hrách orientovat i sám, bez pomoci takto obezličkového výkladu. Autorčiným prokázaným výkonem je v těchto pasážích, které představují kvantitativní jádro celé práce, je pouze schopnost rozumění textu na běžné středoškolské úrovni.

Řada tezí či sdělení se mi zdá být postulována, aniž by byla podložena argumentací. Proto se mohou jevit jako nepřijatelné; není jim rozumět. Když např. autorka říká, že „Audience a Protest, tedy vaňkovské aktovky, nepřinášejí dostatek prostoru pro sledování mezilidských vztahů a snaha postihnout je by pravděpodobně působila značně šroubovaně.“ (s. 8), tane mi na mysl, že naopak třeba *Audience* je přece vydatnou hrou o mezilidských (pracovních) vztazích a o mezilidské komunikaci. Nerozumím tedy vůbec, proč byla vyloučena; obava ze „šroubovaného“ výkladu není argumentem. Celé zdůvodnění výběru ostatně působí velice amatérsky.

Dějové parafráze, které tvoří kvantitativní jádro práce, i následná analýza zobrazených mezilidských vztahů jsou zcela vytrženy z kontextu, v nichž jednotlivé hry vznikaly, ale stejně tak i z kontextu autorského díla. Nikde není evidováno a zvažováno, v jakém období ji psal; u autora, jehož tvorba prochází kontinuálně třemi různorodými desetiletími (a pak se jednorázově po letech vrátí ve zcela novém kontextu) to vnímám jako výrazný problém.

Práce s odbornou literaturou

Odborná literatura je využívána standardním způsobem v rámci daného typu kvalifikační práce – odkazuje se k ní jako k opoře pro vlastní vyvozované argumenty či se cituje tam, kde lze převzít „pěknou“ formulaci. Spektrum odborné literatury je poměrně rozsáhlé a v ohledu jejího rozsahu práce zcela splňuje kritéria.

Styl a prezentace

Práce poněkud trpí ledabylou jazykovou redakcí. Několik křiklavých chyb vypisují a v textu zvýrazňují: „nesnažili se hledat osobní vztahy, které mohli dílo ovlivnit.“ (s. 7); „Uzavřením manželského svazku jsou postavy pevně připoutány jeden k druhému.“ (s. 33); „Muž, který je ženatý a nemá po svém boku přítakávající manželku je pro Havla netypický.“ (s. 34); „**neinstitucionalizovaný** svazek“ (s. 37); „navštěvuje zadanou Vilmu a nosí jí kytice“ (s. 40).

Text občas sklouzává k psaní ve stylu čtenářského deníčku, tedy ztrácí zcela rysy odbornosti: „Na postavách Oldřicha a Boženy Pludkových (jejichž jména jistě nejsou náhodná)“ (s. 12) – pojmenování jakékoli postavy vnesené do fikčního světa přece stěží může být naprosto náhodné; takovou větu v závorce – má-li nést svůj význam – bychom mohli vkládat za uvedení jakéhokoli jména v celém textu práce. Rysem intuitivního, rychle načrtávaného a dále už nepropracovávaného (a svůj výklad i zvolený jazyk a styl nereflektujícího) psaní se vyznačuje víceméně celá práce.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Jádro práce spatřuji v souhrnné analýze mezilidských vztahů, tedy v poslední čtvrtině práce. Zde je patrná snaha i schopnost generovat určité zobecňující postuláty, jež vyznívají produktivně a odpovídají charakteru ztvárnění těchto dílčích témat v Havlových hrách. Domnívám se ovšem, že tato pasáž mohla a měla být rozsáhlejší, a to na úkor předchozích částí práce, které pouze parafrázuji dějovou rovinu a výskyt postav v jednotlivých hrách. Nemí také zcela dotažena typologie těchto vztahů: autorka je logicky člení na několik typů, ale v Obsahu jsou veškeré mezilidské vztahy zahrnuty do jedné kapitoly, souhrnně nazvané Milostné vztahy (stvrzeno opakováním i v textu na s. 33). Věřím, že i autorka uzná, že existují i mezilidské vztahy (např. pracovní), které s mezilidskými vztahy ani u Havla nic do činění nemají a pod takové souhrnné označení nespádají. Autorka se těmito non-milostným vztahům věnuje a vyčleňuje je, zde mi jde jen o jejich vnější a formální zařazení pod milostné vztahy způsobem, který označila danou 3. kapitolu.

Celý koncept mezilidských vztahů je také pojat intuitivně, bez jakéhokoli akademického podloží, které by mohla jistě poskytnout už elementární sociálně psychologická či sociologická literatura. Stačil by zde odkaz k jakémukoli pojetí vztahů, které by rysy nějaké konceptualizace neslo.

Celkově práci hodnotím jako přijatelnou v rámci žánru bakalářských prací; **doporučuji ji k obhajobě** a text práce hodnotím známkou **dobře**.

V Praze dne 28. 8. 2014

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.